

PROSVETNI DELAVEC

GLASILO SINDIKATA PROSVETNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Štev. 11

Ljubljana 1. junija 1950

Leto I.

IZSTOPAMO IZ MEDNARODNE ORGANIZACIJE,

ki hoče ločiti članstvo od njegovega partijskega in sindikalnega vodstva

Kakor je XI. plenum Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije sprejel nujen in umesten sklep, da prekine vse zveze s svetovno sindikalno federacijo vse dotlej, dokler ta iz temeljev ne spremeni sedanje politične smeri, predvsem pa svojega sovražnega stališča do Zveze sindikatov Jugoslavije, sklep, ki so ga prosvetni delavci enodušno zahtevali, tako je sprejel 6. plenum Centralne uprave Sindikata prosvetnih delavcev Jugoslavije prav tako nujen in umesten sklep, da izstopa iz Mednarodne zveze Sindikatov prosvetnih delavcev vse dotlej, dokler vodstvo te mednarodne organizacije ne spremeni svoje sedanje politične smeri. Sklep so s tehtnimi argumenti podprli vsi republiški odbori Sindikata prosvetnih delavcev, ki so se zbrali dne 22. maja v Beogradu, plenum ga je po izčrpnem referatu tov. Savića sprejel soglasno. Odlok se glasi:

Na podlagi poročila in diskusije o zadržanju Sekretariata in Izvršnega odbora Mednarodne zveze sindikatov prosvetnih delavcev ugotavlja 6. plenum Centralne uprave Sindikata prosvetnih delavcev, da sta Sekretariat in Izvršni odbor Mednarodne zveze sindikatov prosvetnih delavcev, potem ko sta se vključila v klevetniško kampanjo proti naši državi in ko sta se odrekla principom proletarske demokracije, izvršila vrsto diskriminatornih in nedemokratskih postopkov proti Sindikatu prosvetnih delavcev Jugoslavije in s tem prizadela veliko škodo mednarodnemu edinstvu in solidarnosti prosvetnih delavcev. S tem je vodstvo Mednarodne zveze SPD spremenilo to organizacijo v navadno orožje agresivne zunanje politike ZSSR, naperjene proti neodvisnosti in suverenosti FLRJ, tako da Mednarodna zveza SPD ni več odraz volje in razrednih interesov delovnega ljudstva.

Zvesta načelom enotnosti in mednarodne solidarnosti delavskega razreda, je Centralna uprava SPDJ večkrat, žal pa vedno brez uspeha, posredovala, da bi Izvršni biro Mednarodne zveze SPD spremenil svoje stališče do prosvetnih delavcev Jugoslavije in obsodil diskriminatorne, nedemokratske in sovražne akcije Sekretariata Mednarodne zveze SPD napram SPDJ, pri tem pa je tudi opozarjala na nastajajoče ogražanje mednarodnega edinstva in solidarnosti prosvetnih delavcev.

Vodstvo Mednarodne zveze SPD je šlo po tej antiproletarski poti tako daleč, da je nedavno tega celo sklenilo prekiniti vse zveze z vodstvom sindikalnih organizacij prosvetnih delavcev Jugoslavije. S tem so vodstveni organi Mednarodne zveze SPD stopili na pot razbijanja mednarodnega sindikalnega gibanja in odkrito zapustili pot proletarskega internacionalizma in mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Sklep o prekinitvi zvez z našim sindikalnim vodstvom je obenem tudi licemerski poizkus, po katerem naj bi svetovna javnost dobila lažnivo sliko, kakor da obstaja neenotnost med našim sindikalnim vodstvom in pa članstvom Sindikata prosvetnih delavcev, čeprav je očitno, da je sklep stvarno naperjen proti Sindikatu prosvetnih delavcev, ki je edin od ustanoviteljev Mednarodne zveze SPD.

S samovoljnim sklepom o prekinitvi zvez SPDJ sta Izvršni biro in Sekretariat Mednarodne zveze SPD surovo pogazila tako duh kot črko Statuta Mednarodne zveze SPD, v katerem je rečeno, da samo konferenca Mednarodne zveze SPD »odloča o vseh vprašanjih v zvezi s sprejemom v članstvo ali z izključitvijo organizacij«, s tem pa zadala največji udarec enotnosti Mednarodne zveze SPD. Upoštevajoč tak odnos vodstvenih organov Mednarodne zveze SPD do SPDJ kakor tudi samo stanje, ki je s tem nastalo v Mednarodni zvezi SPD, obtožuje 6. plenum SPDJ pred vso demokratično javnostjo sveta to vodstvo kot razbijaško, saj vodi tako poli-

Posvetovanje republiškega odbora SPDS

s predsedniki okrajnih odborov SPDS

9. maja smo imeli v Ljubljani v Domu sindikatov posvetovanje predsednikov OO in okrajnih podružnic. Od pozvanih niso bili navzoči predstavniki okrajev Črnomelj, Kočevje, Murska Sobota in Gornja Radgona. Posvetovanja se je udeležil tudi predsednik centralne uprave SPDJ tov. Savić.

Prvi del posveta je obsegal področje organizacijskih vprašanj. Ugotovili smo, da je treba povečati skrb za nešolske podružnice, ki naj bi imele svoje posebne oblike dela. Neaktivne so v sindikalnem delu predvsem podružnice političnih delavcev, ki jih okrajni odbori tudi niso znali mobilizirati za pomoč ostalim našim podružnicam. Prav tako so nekateri okrajni odbori premalo povezani s krajevnimi sveti in z množičnimi organizacijami, ki bi vprašanja vzgoje morali obravnavati tudi na svojih sestankih. Najbolje funkcionira sodelovanje s poverjeništvom za prosveto; to sodelovanje pa se seveda ne bi smelo sprevreči v ekstrem, da postanejo sindikalne konference nekakšne uradne konference, ki jih celo sklicujejo poverjeniki ali instruktorji. Pomoč, ki jo dajejo okrajni odbori SPD podružnicam, je marsikje le papirnata pomoč, to se pravi pomoč z okrožnicami, dočim odbor problematike terena ne pozna. Največja pomanjkljivost dela naših sindikatov pa je v tem, da ostaja to na ravenih predsed. ozir. tajnika, kar ima za nujno posledico vrsto negativnih pojavov. Študijski in sindikalni sestanki potekajo povsod v največjem redu. Logatec ima n. pr. tedensko sestanke, enkrat na mesec pa koordinacijski sestanki s poverjeništvom. Udeležba je vedno polnoštevilna. Šofanji ima tedensko politični študij, štirinajstredno pa strokovni. Maribor ima prav tako študijske sestanke vsako sredo. V zadnjem času pa je opaziti neko utrujenost, zato razmišljajo, da bi bila zadnja sredi v mesecu prosta. Tudi Ljubljana ima tedenski študij. Gorica ima sestanke štirinajstredno, prav tako Kamnik, Ilirski Bistrica. V ostalih okrajih imajo tem slično organizacijo študijskega in sindikalnega dela — le da je mnogokje težišče že pomaknjeno na individualni študij s konzultacijami. Tekmovanje, kot posebno obliko socialističnega dela, ki je v sindikatu prosvetnih delavcev še v štadiju preučevanja, goji predvsem Maribor-mesto, ki ima zanj poseben sektor.

Sledila so poročila o položaju naših organizacij in o delovnih uspehih, ki so bila za vse zelo informativna. Iz teh poročil naj izluščimo nekaj slabih in nekaj lepih ugotovitev. V Mariboru je pri izdelavi učil nosil levji delež sindikat, vendar so bili upravni organi mnenja, da sindikat ni v dovoljni meri sodeloval. V Grosupljem ima poverjeništvu za finance zelo slab odnos do prosvetnih delavcev. Študij je bil v tem okraju zaradi odhoda predsednika za nekaj mesecev prekinjen! V Slovenj Gradcu so člani mnenja, da je sindikat samo trans-

fuzijsko kolo poverjeništvu! Imajo pa odličnega tajnika na OSS. V Gorici ne izvajajo uredb o prioriteti prosvetnih delavcev pri preskrbi. V Kamniku je dobro sodelovanje tudi s podružnicami, ki nimajo včlanjenih samo prosvetnih delavcev (Vzgojni domovi), ker se okrajni odbor zanje posebej zanima. V Mariboru je bilo mnogo napak pri premeštitvah, dodatkih in nagradah. Poverjenik do sindikata nima pravega odnosa. V Ptujju je bila letošnja konzultacija mnogo boljše od lanske. V Šoštanju in Mozirju, Ilirski Bistrici in Grosupljem pa tudi še marsikje drugod se honorarji in plače neredno izplačujejo, osebni dodatki pa sploh ne. V Ljutomeru pa tudi še v nekaterih drugih okrajih se plače redno izplačujejo. V Gorici se z okrajnim sindikalnim svetom ne poznajo! V okraju Ljubljana-okolica je toliko grobih kršitev obstoječih uredb, da bi moral en človek stalno tekati okrog in preprečevati napake, ki se delajo. V Litiji so hoteli šolski vrt spremeniti v skladišče lesa. Poročeni učiteljski pari so se morali boriti za svoje gospodinjke pomočnice z vsemi silami. V Bevkah so na ljudskem odboru celo glasovali o tem, ali naj živilsko nakaznico dobi upravitelj ali župnikova gospodinjka pomočnica. Za izvenšolsko delo je okrajni odbor napravil specialno statistiko, iz katere je tudi razvidno, da je pri okrajnem festivalu v Litiji tekmovalo 17 pevskih zborov, ki so imeli 15 zborovodij — učiteljev; 12 igralških družin, ki so imele 8 režiserjev-učiteljev; 6 folklornih skupin z dvema voditeljima, ki sta bila učitelja. Na Vrhniki pa vodi učitelj petja poleg polklicnega še šest zborov, eno godbo na pihala, en orkester in harmonikaše. Za vse to delo je bil tudi nagraden — nagrada je znašala 2000 din! V okraju se tudi sprašujejo, ali je to birokratizem, ako moraš v treh dneh poslati pripombe k učnemu načrtu, in ko jih pošlješ, dobiš vrnjene s pripombo, da so dobre, da jih je pa še treba konkretizirati, konkretizacijo pa poslati z obratno pošto. Ali če dobiš 8. maja nalogo, da do 12. maja sestaviš pravzaprav celoten šolski zakon.

Po poročilih je navzoče seznanil z letošnjim položajem glede letovanja tov. Strukelj, tajnica rep. odbora pa z načeli, ki veljajo pri premeštitvah.

SKLEPI

Sindikalne organizacije prosvetnih delavcev so v letošnjem letu ob pomoči Resolucije III. plenarnega zasedanja CK KPJ že dosegle velike uspehe tako glede vsebine kot oblike znanstvenega, kulturnega, šolskega in izvenšolskega dela. Da bi te uspehe še poglobili, sprejemamo naslednje sklepe:

1. Delo v sindikalnih organizacijah prosvetnih delavcev naj se še nadalje razvija v pravcu demokratizacije in samostojnosti dela sindikalnih odborov in vsega članstva. Politična prevzgoja članstva ostaja še naprej bistvena naloga sindikalnih organizacij, zato je potrebno poglobiti in razširiti razne oblike ideološkega študija, ki naj bo prostovoljno, naj pa s svojo obliko in vsebino vedno bolj priteguje naše članstvo.

2. Da bo duševno delo pravilno vrednoteno, nam je potrebno trajnejše in tesnejše sodelovanje z množičnimi organizacijami. Ker je naraščanje znanja in prisvajanje kulturnega življenja naloga vseh državljanov socialistične države, naj naši vodilni funkcionarji stalno sodelujejo z odbori množičnih organizacij v teh vprašanjih.

3. Zaradi širše aktivizacije članstva in boljšega spoznavanja problematike podružnic, grup in posameznikov, naj imajo funkcionarji okrajnih odborov ter okrajnih podružnic čim tesnejše stike z njimi. Funkcionarji naj najmanj enkrat mesečno obiščejo vsaj eno svojo podružnico.

4. Odbori naj na svojih sejah temeljito preštudirajo vse uredbe, s katerimi se izboljšuje položaj prosvetnih delavcev, ker bodo le na ta način mogli pravilno in pravočasno ščititi interese svojega članstva. Odborniki naj spoznajo sindikalno problematiko v celoti, vodje sektorjev pa naj se še temeljiteje seznanjajo s svojimi nalogami, ki jih naj tudi tolačijo vodjem grup.

5. Okrajni odbori in okrajne podružnice naj pošiljajo Republiškem

Oba predsednika (predsednik centralne uprave tov. Savić in predsednik rep. odbora tov. Zorn) sta nato povzela pobude navzočih, jih razširila in osvetlila še s splošnega zrelšča.

Tov. Zorn je ugotovil, da so razmere v Mednarodni zvezi sindikatov prosvetnih delavcev in razmere v mednarodni sindikalni organizaciji naše članstvo še bolj utrdile v veri, da bomo mogli tudi brez tuje pomoči graditi socializem. Morajo pa dobiti naše organizacije čimbolj čvrsto obliko, saj so prav zadnje volitve pokazale, da so bili volilni uspehi najboljši tam, kjer so tudi prosvetni delavci, ki so najneposrednejši propagatorji izgradnje socializma, sami čvrsto povezani. Nato je prešel k analizi letošnjih občnih zborov. Razdelil jih je v tri skupine: take, ki so bili zaradi vedno bolj napredujoče demokratizacije zares dobri, (v prvi vrsti Maribor, Krško, Kranj, Ljutomer), take, ki so bili bolj manifestivni in take, ki so bili bolj formalni. Na splošno pa so bili občni zbori podružnic boljši ko občni zbori okrajnih odborov, na katerih je bilo mnogo preveč formalizma.

Podrobno je nato tov. Zorn analiziral delo po sektorjih in dal zanj potrebna navodila.

Predsednik CU SPDJ tov. Savić je ugotovil, da se je položaj prosvetnih delavcev po resoluciji III. plenuma CK KPJ po vsej državi močno popravil. Da bo delo z organizacijske strani še uspešnejše, se bodo šolske podružnice ločile od nešolskih. Do posebnega združenja učiteljev ali srednješolskih profesorjev pa ne bo prišlo, ker zanju ni potrebe, pač pa bo tudi sindikat podprl akcijo za ustanavljanje strokovnih društev, na katere naj bi sčasoma prešlo delo za strokovni dvig članstva. V vsem sindikalnem delu moramo absolutno spoštovati načelo prostovoljnosti. Ideološki dvig članstva smo ponekod že tako šablonizirali, da postaja ta šablona ovira ne pa pomagalo. Mnogo preveč imamo nepravilne in nesestavljene sestanke (tudi po službeni potrebi), na katerih se ponavljajo stvari, ki so bile že drugod obravnavane. Vsem članom je absolutno treba omogočiti individualni študij.

Po diskusiji na oba govora, je posvet sprejel naslednje sklepe:

odboru zapisnike svojih sej, o aktualnih zadevah pa naj poročajo takoj.

6. Vsi odbori prosvetnih delavcev naj bodo v tesnejših stikih s svojimi sindikalnimi forumi. Nujno je tesnejše sodelovanje okrajnih odborov in podružnic z OSS-i in KSS-i. Z njimi se naj pogovore o boljšem načinu sodelovanja pri sejah in posvetih in boljši povezavi s podružnicami produktivnih delavcev.

7. Ker je izboljšanje vsega dela tako v interesu organizacij sindikata prosvetnih delavcev kot tudi poverjeništev za prosveto, je treba doseči med obema pravilen odnos, ki se naj odraža v samostojnem reševanju nalog, koordinaciji na skupnih posvetih in na medsebojnem opozarjanju na važna vprašanja, ki jih naj okrajni odbori oziroma podružnice v smislu zakonov, uredb ter pravilnikov samostojno rešujejo oz. predlagajo v rešitve. Le o na terenu nerešljivih problemih ter v primerih, ko je to zares nujno, naj obveščajo ter prosijo za pomoč Republiški odbor oziroma nadrejene forume.

8. V smislu sklepov X. plenarnega zasedanja COZSJ naj vse naše organizacije izvrše prepis članov poverjeništev za prosveto v Sindikat administrativnih ustanov.

9. Okrajni odbori naj zaradi posebne oblike dela osamosvoje sindikalne podružnice političnih delavcev, ki naj ne bodo več vključeni v podružnice šolskih delavcev. Pri delu naj jim nudijo vso pomoč, naj pa tudi bolje izrabijo pomoč, ki jo lahko dajejo ostalim našim podružnicam prav podružnice političnih delavcev.

10. Predsedniki okrajnih odborov naj finančnemu vprašanju svojih podružnic posvetijo več pozornosti. Blagajniški posli naj se uredijo najpozneje do konca maja. Blagajniki naj se ravnaajo po predpisih Finančnega izveščaja (1 stran).

Republiški odbor
Sindikata prosv. delavcev
za Slovenijo

6. PLENUM SPDJ je izpopolnil Centralno upravo

Odkar je odšel na novo službeno mesto predsednik Centralne uprave Sindikata prosvetnih delavcev tov. Martin Mencej je začelno vršil predsedniške funkcije tov. Nedeljko Savić, dotedanji predsednik republiškega odbora SPD Srbije. 6. plenum je na svoji seji dne 22. maja s kooperacijo desetih novih članov plenuma izpopolnil še ostala mesta izpadlih članov, od katerih jih je pet šlo na delo v druge sindikate, pet pa jih je bilo zaradi neizpolnjevanja direktiv 2. kongresa na istem plenarnem sestanku izključenih iz sindikata. Med drugimi novimi člani plenuma je iz Slovenije tov. Zorn Jože, predsednik republiškega odbora SPD. 6. plenum je nato izpopolnil tudi predsedništvo sindikata prosvetnih delavcev, ta pa sekretariat predsedništva. V novi Centralni upravi je prevzel predsedstvo tov. Pavle Radoman, ki je bil po ustanovitvi sindikata prosvetnih delavcev prvi sekretar te organizacije, sekretariat pa bo vodil tov. Nedeljko Savić.

PRIPRAVIMO SE

Prve dni meseca septembra tega leta se bo vršil kongres pedagoških delavcev Ljudske republike Slovenije, prvi te vrste v naši državi. Trajal bo pet do šest dni in bo imel delovni značaj. Pedagoško društvo Slovenije bo pripravilo nekaj referatov, v katerih bodo obdelana najaktualnejša pedagoška vprašanja. Udeleženci kongresa, ki jih bo predvidoma okrog 300, od tega 250 iz naše republike ter okrog 50 gostov iz ostalih republik, bodo razdeljeni na delovne sekcije. (N. pr. sekcija za predšolsko vzgojo, sekcija za zgornjo pedagogiko itd.) Te sekcije bodo na osnovi temeljnih referatov, diskusije in svojega dela izdelale predloge, ki jih bodo predložile kongresu kot celoti v diskusijo in sprejetje. Zastopani bodo na kongresu pedagoški delavci iz vseh področij pedagoškega udejstvovanja, vzgojitelji iz ustanov predšolske vzgoje, mladinskih domov in internatov, učitelji osnovnih šol, profesorji, zastopniki predavateljev nižjih in srednjih šol ter predavatelji naših visokih šol.

Ze iz zgornjih skopih podatkov je razvidno, da bo kongres slovenskih pedagoških delavcev izredno važen za nadaljnji razvoj naše pedagoške prakse in teorije. Nesporno je, da bodo referati, diskusija in zaključki kongresa dali gradivo, ki bo

služilo za poglobljanje v pestro pedagoško problematiko naših dni. Da pa bo kongres na dostojni višini, da bo njegovo delo čimbolj plodno, je dolžnost nas vseh, da v prihodnjih dneh, ko se bodo vršile volitve delegatov za kongres, izvolimo iz svoje srede najboljše, najzaslužnejše in najposobnejše. Izvolili bomo one tovariše in tovarišice, ki so s svojimi dosežanimi delom ustvarili lik slovenskega vzgojitelja, borca za socialističnega človeka. Izvolili bomo tiste, ki bodo s svojimi bogatimi pedagoškimi izkušnjami lahko doprinesli k večjemu uspehu kongresa. Volili bomo tiste, ki bodo dragoceno vsebino kongresa znali prenesti med svoje tovariše. Zato temeljito pretehtajmo vsakega in izberimo tiste, ki to najbolj zaslužijo, za katere mislimo, da nas bodo najbolj častno zastopali.

Kongres organizira Pedagoško društvo, zato so vsi njegovi redni člani avtomatično delegati. Ostale delegate pa bomo izvolili po sindikalnih podružnicah. Točnejša navodila, koliko delegatov in iz katerih ustanov bomo volili, bodo prejele vse podružnice od republiškega odbora.

Pripravimo se na kongres, da doprinesemo tudi z njim dostojen delež k izgradnji naše socialistične domovine.

Sindikalna podružnica SNG je vdrugič osvojila zvezno prehodno zastavico

Republiška gledališča medsebojno tekmujejo za zvezno prehodno zastavico že od 1. septembra 1948. leta. Tekmovanja so trimesečna. Vsako leto se sestajajo predstavniki sindikalnih podružnic, vsakokrat v drugem mestu, razglase zmagovalca, izmenjajo izkušnje. Tekmovalni plan obsega osem točk, in sicer:

I. Disciplina (neopravičene zamude in izostanki).

II. Ideološko politični dvig članstva.

III. Strokovno in tehnično izboljšanje dela.

IV. Koncerti in agitke v tovarnah, bolnicah in zdraviliščih, ustanovah, na gradiliščih in terenih in za JA.

V. Pomoč vasi.

VI. Skrb za ljudi.

VII. Pomoč umetniškimi društvom v mestu (režije, vodstvo pevskih zborov, pouk folklorne).

VIII. Organizacijsko delo podružnice.

V novembrskem tekmovalnem letu 1948 je zmaga podružnica Makedonskega Narodnega teatra Skoplje. Zmagovalec »Prvomajskega tekmovalnega leta 1949 je bila podružnica Hrvatskega Narodnega kazališta Zagreb. V »Novembrskem tekmovalnem letu 1949 si je prvič priborila prehodno zastavico podružnica Slov. nar. gledališča Ljubljana.

Dne 29. in 30. aprila 1950 so se v Sarajevu sestali predstavniki sindikalnih podružnic republiških gledališč Zagreba, Sarajeva, Skoplja in Ljubljane in so pregledali ter seleteli rezultate »Prvomajskega tekmovalnega leta 1949 za zvezno prehodno zastavico.

V letošnjem »Prvomajskem tekmovalnem letu republiških gledališč FLRJ je v drugi osvojila Zvezno prehodno zastavico sindikalna podružnica Slov. nar. gledališča v Ljubljani.

Razglasitev zmagovalca se je izvršila na dan 1. maja pred zbranim članstvom sarajevskega gledališča v navzočnosti zastopnikov partijskih in sindikalnih forumov in predstavnikov tiska. Zmagovalcu je zvezno prehodno zastavico predal predstavnik sarajevske sindikalne podružnice tov. Smoje Boris, ki je dejal: »Častitavam članstvu sindikalne podružnice SNG za drugo zaporedno zmago v tem tekmovalnem. Doseženi uspehi in rezultati v dosedanjem tekmovalnem letu republiških gledališč so pokazali, da to tekmovalno doprinaša k pridobivanju, razširjanju in izmenjavi izkušenj v delu, dviga politično in delovno zavest gledaliških delavcev, pospešuje razvoj socialistične gledališke umetnosti in obenem utrjuje organizacijsko delo pri dviganju kulturne ravni širokih ljudskih množic. Mi bomo napeli vse sile, je dejal tov. Smoje, da v »Novembrskem tekmovalnem letu 1949 zmagamo, da preide prehodna zastavica v Sarajeva.«

Predstavniki podružnice SNG je ob sprejemu zastave dejal, da sprejema to častno zastavico kot simbol dela, naporov in uspehov gledaliških delavcev FLRJ.

Na sestanku v Sarajevu ni bil navzoč predstavnik podružnice beograjskega Narodnega gledališča, čeprav je njihova podružnica sprejela vse pogoje tekmovalja.

Ker je to že drugi primer, so predstavniki na sestanku najostreje obsodili to stališče kot popolnoma nepravilno in neodgovorno, ker z ozirom na važnost socialističnega tekmovalja tako stališče ne vodi k ustvarjanju tovariškega, kulturnega in sindikalnega sodelovanja gledaliških delavcev FLRJ.

Prehodno zastavico si je priborila najboljša sindikalna podružnica. Doseženi rezultati v tem tekmovalnem letu so pomembni v državnem merilu in je nanje članstvo SNG upravičeno ponosno. Poleg rednega dela v ustanovi so člani SNG izvršili v tem tromesečju precej dela izven gledališča, kar kažejo navedene številke: 13 političnih in 16 strokovnih predavanj, ki so jih vodili predvsem politični aktivisti in strokovnjaki podružnice.

Za pomoč umetniškimi društvom v mestu, v režiji, folklori, recitaciji, vodstvu pevskih zborov je bilo opravljenih 2939 brezplačnih prostovoljnih ur dela v vrednosti 73.410 dinarjev. — Članstvo je izvršilo na terenih, v tovarnah, ustanovah, na gradiliščih ter na vasi 75 agitk in 17 koncertov. Pri tem so opravili 2601 ur brezplačnega prostovoljnega umetniškega dela. Odpeli so 82 opernih arij, 357 narodnih in umetniških pesmi, recitali 81 krat in odplesali 3 skupinske plesne. Pri pomoči za izpolnitev plana drugih narodnih ustanov so člani imeli 177 agitk, koncertov, radijskih nastopov itd. in opravili 5946 ur plačanega izvedenjskega umetniškega dela. Člani gledaliških delavnic, krojačij, mizarij, kostumerij, inscenatorij in slikarj so v tem tromesečju opravili 1633 ur brezplačnega strokovnega dela za SKUD-e in podeželske odrede v vrednosti 30.216 din. Sedem članov je vodilo dramske, maskerske in recitacijske tečaje izven gledališča.

Podružnica ima dva kulturna patronata: Nad kmetijsko živinorejsko

zadrugo v Bohinjski Srednji vasi in kmetijsko obdelovalno zadrugo v Medani. V tem tromesečju je podružnica podarila zadrugi v Srednji vasi 100 knjig za zadržno knjižnico. Za obletnico ustanovitve zadruge je podružnica priredila umetniško prireditev s pestrnim sporedom za prebivalce Srednje vasi in Češnjic. Podružnica ima prav tako patronat na dijaškemu domu Ivana Cankarja. Iz prispevkov socialnega fonda je bilo zbranih 7600 din, kar je bilo izrečeno upravi doma kot materialna pomoč, poleg tega nudi podružnica domu vso moralno pomoč. Podružnica ima svoj okrevališni dom, ki ga vzdržuje z lastnimi sredstvi, na razpolago je vsem gledališkim delavcem FLRJ. V tem tromesečju je dobilo 6 članov socialno pomoč v znesku 19.500 din. Na grobove Prežihovega Voranca in dr. Kidriča je položila vence v vrednosti 8000 din. Za gostujoče člane tržaškega gledališča, reškega in somborskega gledališča je članstvo priredilo družabne večere, na katerih so se pogovorili o vseh problemih njihovih gledališč, obenem razložili način dela in probleme naše Drame in Opere. Podružnica je trdno povezana z višjimi sindikalnimi forumi, prav tako je uspešno sodelovanje z direktorijem in Upravo SNG. Zastopnik sindikata je navzoč pri sejah Uprave in direktorij. V tem delu in sodelovanju z direktorijem in Upravo je široko razvita kritika napak in konkretna pomoč podružnice v reševanju upravnih in planskih problemov. V okviru podružnice obstoji blagajna vzajemne pomoči, ki šteje 355 članov. V tem tromesečju je pristopilo v članstvo blagajne 69 novih članov. Blagajna ima čez 300.000 din obratnega kapitala. V preteklem poslovnem letu je bilo izdanih 2.310.000 din posojil, ki jih članstvo vrača na mesečne obroke. V okviru blagajne je bil ustanovljen posmrtni fond za člane blagajne, ki v slučaju smrti člana blagajna izplača družini umr-

lega za sedaj 28.000 din, kar se bo verjetno še povečalo, ker se je pravica do članstva posmrtninskega fonda razširila v tem tromesečju tudi na družinske člane. V primeru smrti plača vsak član v fond enkratno 50 din.

V tem tromesečju so bile ustanovljene šahovska sekcija, strelska družina, planinska sekcija in sablaški tečaj, ki ga vodi strokovnjak.

K gornjem delovnim uspehom se mora poudariti še visoka kvaliteta in kvantiteta stvaritev Drame in Opere. V Drami je bilo od 1. IX. 1949 do danes 208 predstav, med temi visoko kvalitete »Kralj Lear«, »Hlapci«, »Skoljka« itd. Poleg tega je Drama gostovala z 19 predstavami izven Ljubljane, v Bovcu, Tolminu, Ilirski Bistrici, Kopru, Piranu, na Vrhniki in Jesenicah. Na vseh predstavah je bilo 88.812 gledalcev. V Operi je bilo od 1. X. 1949 do danes 150 predstav, med temi visoko kvalitete »Figarova svatba«, »Jenufa«, »Ohridska legenda«, »Don Kihot«. Opera je gostovala v Kopru s tremi predstavami ter s tremi opernimi koncerti v Piranu, Isoli in v Litostroju.

Sestinsedest članov sindikalne podružnice SNG je bilo za uspešno delo odlikovanih z »Redom dela« in enajst z »Medaljo dela«. Najuspešnejši umetniki so vsako leto deležni zveznih in republiških nagrad, kar je izraz priznanja, ki ga daje gledališkim delavcem naša ljudska oblast za njihovo umetniško in strokovno delo.

V težki borbi naših narodov za izgradnjo socializma doprinašajo člani sindikalne podružnice SNG zavestno svoj delež in vlagajo veliko truda pri oblikovanju socialističnega umetnika in izgradnji socialistične umetnosti. Doseženi uspehi so najboljši odgovor vsem sovražnikom socialistične Jugoslavije, obenem pa dokaz neomajnega zaupanja v naše partijsko in državno vodstvo.

Triglav film - prvi v državi

Sindikalna podružnica Triglav filma je prejela prehodno zastavico.

Vse podružnice filmskih podjetij FLRJ so v lanskem letu med seboj tekmovala za prvenstvo. Ko se je konec marca letošnjega leta sestala komisija pri Centralni upravi Sindikata prosvetnih delavcev Jugoslavije, je prisodila kolektivu Triglav filma prvo mesto.

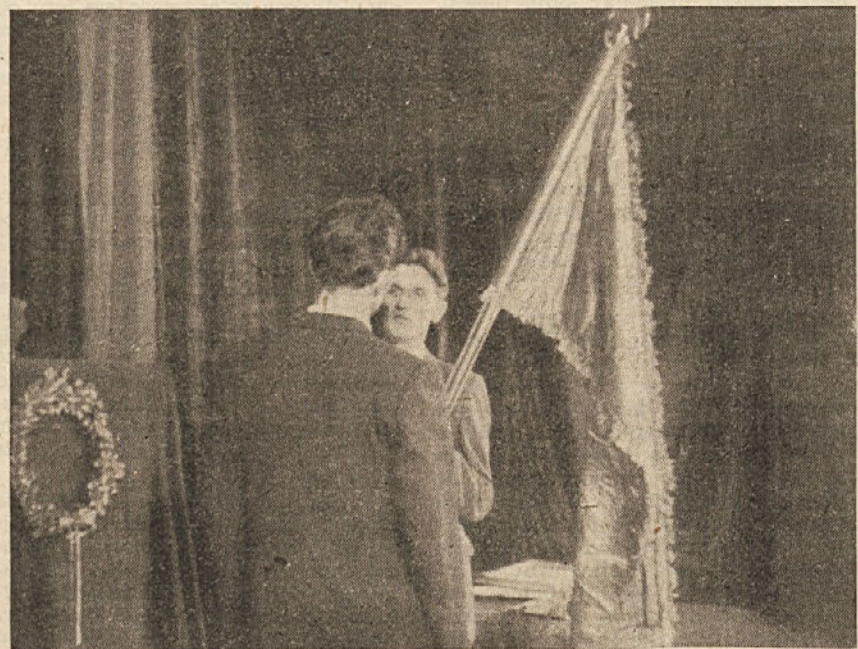
To mesto je podružnica dosegla zato, ker je podjetje Triglav filma prekoračilo plan dokumentarnih filmov in obzorikov, kar je prekoračilo plan znižanja lastnih režijskih stroškov, ker je relativno doseglo najvišje uspehe pri kapitalni izgradnji, ker ima najboljšo evidenco svojega dela in daje najbolj popolna poročila in ker je relativno prištedilo največ filmskega traku.

Sindikalna podružnica Triglav filma šteje 250 članov filmskih de-

kler prednjačijo tehnični filmski delavci.

Z boljšo koordinacijo dela, s točnejšimi delavnimi načrti po nekaterih sektorjih dela hočejo še izboljšati delovno disciplino. Vsebinsko dela bodo poglobili z izboljšanim odnosom individualnega do kolektivnega dela ter s pravilnejšo razdelitvijo sindikalne dejavnosti ter upravnega dela.

Dne 14. maja je bila proslava pete obletnice podjetja Triglav filma. Ob peti obletnici so na ustanovnem kongresu filmskih delavcev Slovenije organizirali Društvo filmskih delavcev. Drugi dan je bila v opernem gledališču proslava, kjer jim je predsed. RO SPD Jože Zorn izročil v imenu CO SPDJ diplomu in prehodno zastavo, tov. Löwi pa v imenu Komisije za kinematografijo FLRJ darilo 50.000 din.

lavcev najrazličnejših strok in so njihovi člani močno razkropljeni. Vse članstvo pa si močno prizadeva za dvig kvalitete. Značilno je za kolektiv, da je s svojo zaostalo tehnično bazo dosegel tudi v kvaliteti filma visoko mesto. Pri izgradnji provizorijev, delavnic in ateljejev so člani podružnice v lanskem letu s prostovoljnim delom naredili skoro 8000 ur, v gozdnih brigadah pa nad 1000 delovnih dni, kar znači, da je povprečno opravil vsak član nad 80 delovnih ur prostovoljnega dela. Kljub oviram, ki so jih podjetju napravile informbirojevske države, ker ne pošiljajo pogodbenega materiala, člani s pospešenim in novatorskim delom dosegajo svoj plan.

V kulturno množičnem sektorju so letos člani podružnice organizirali že nad 50 predavanj v šolah, filmskih krožkih in v ljudskih univerzah. Uspešno tekmujejo v šahu in namiznem tenisu. Svoj študij imajo sedaj razdeljen v štiri grupe,

Članom podružnice, posebno še tov. Gombač Rozi, ki s petletnico podružnice obhaja tudi petletnico svoje tajniške funkcije, k uspehu iskreno čestitamo.

★

MINISTRSTVO ZA PROSVETO LRS OBJAVLJA

Sprejemna dneva za stranke sta izključno četrtek in sobota od 10. do 12. ure. V vseh zadevah naj se stranke obračajo na ministrstvo samo v primerih, če predhodno svoje zadeve na Okrajnem ljudskem odboru niso mogle urediti, kar naj dokažejo z napotilom na ministrstvo. O rešitvi vloženih prošenj za preemstitve bodo prosilci obveščeni do konca šolskega leta preko okrajnih ljudskih odborov.

Kako bomo usmerjali mladino v strokovne šole

Ljudska oblast daje mladini, ki zapušča nižje gimnazije orizoma sedemletke, velike možnosti strokovnega razvoja na srednjih strokovnih šolah. Mladina ima priliko, da razvija svoja nagnjenja v tistih poklicih, ki jo najbolj vesele, naša dolžnost pa je pridobiti mladino tudi za tiste poklice, ki niso bili pri nas spriči gospodarske zaostalosti doslej dovolj razširjeni ali so ostali sploh neznani.

Do zaključka šolskega leta je le dober mesec, zato moramo porabiti vsa sredstva, da bo usmerjanje uspešno. Pri tem delu bomo izkoristili vse dobre prijeme in izkušnje ter se izognili ponavljanju starih napak, predvsem obljub dijakov, da se ne bo treba v strokovnih šolah toliko učiti in tistih, da ne bi na popolnih gimnazijah vodstva usmerjala v strokovne šole le dijake s slabim učnim uspehom.

Mladino bomo uspešno usmerjali, če bomo delali na tem stalno do izvršenega vpisa. O pogojih šolanja in usmerjanja navadno govorimo na splošno, bolj redko pa rešujemo to vprašanje z individualnim delom. Kampanjski način dela je privedel do tega, da se je tik pred zaključkom šolskega leta ponekod od mladine zahtevalo, da se odloči za poklic, za katerega ni imela ne smisla ne veselja. Pri usmerjanju moramo upoštevati individualnost slehernega dijaka, njegove težnje in sposobnosti. Nismo še vsega storili s tem, da smo objasnili, kakšne strokovne šole imamo, kakšni so materialni pogoji in podobno. Dijak mora spoznati, kakšno bodočnost mu odpira izvršitev petletnega plana, zgraditev socializma. Dijak, ki si je v tem na jазnem, bo pravilno razumel dolžnost, ki ga čakajo, imel bo pravičen odnos do učenja, čutil bo dolžnost, da se vključi v stroko, ki zavzema v planu važno mesto.

K propagandnemu delu za vpis v srednje strokovne šole moramo pristopati sistematično. Šolska vodstva, si naj napravijo načrt, kako bodo pristopila k izvajanju te važne naloge. Da bo druga anketa uspešno izvršena in da bo plan vpisa dosežen, je ministrstvo za prosveto poslalo vsem gimnazijam in sedemletkam okvirna navodila, po katerih se naj vodstva šol ravna.

Vsak mladinec in mladinka mora priti na tisto mesto, ki najbolj ustreza njegovim sposobnostim. Pravilno usmerjanje bo prikazalo mladini vse one šole, ki doslej še niso bile dovolj znane. Prvenstvo je treba upoštevati naslednje šole: vojaške, učiteljske, Srednje vzgojiteljske šole, rudarske, metalurške, lesno-industrijski odsek na Tehnični srednji šoli, Gradbeni tehnikum, Kmetijski tehnikum in zdravstvene šole. Poleg republiških šol zavzema-

jo za naše gospodarstvo važno vlogo tudi srednje strokovne šole zveznega značaja izven naše republike kakor: Hidrometeorološki tehnikum, Mlinarski tehnikum, Geološki tehnikum, Radio tehnikum, Poštni tehnikum, Strojno poljedelski tehnikum in Srednja šola za pogozdovanje Krasa.

V povezavi z vojnimi odseki moramo prvenstveno zagotoviti vpis mladine v vojaške šole. Naša armada, ki se stalno izpopolnjuje, potrebuje novih mladih delavcev v vojni industriji.

Prosvetne naloge zahtevajo številnega predavateljskega in učiteljskega kadra. Današnji učitelj je postal važen činitelj v graditvi socializma, postal je resnično vzgojitelj sodobnih ljudi in ni več orožje protiljudskih režimov.

Velike naloge in perspektive našega gospodarstva zahtevajo tudi kader za gradbeno stroko. Ti se izpopolnjujejo na Gradbenem tehnikumu.

Zdravstvena služba, ki premaguje zaostalost predvojnih razmer in širi svoje ustanove, zahteva novih mladih kadrov. Ti se usmerjajo v poklice na Srednji šoli za medicinske sestre v Ljubljani in Mariboru, na Srednji šoli za medicinske tehnike v Ljubljani, na Srednji farmaceutski šoli v Ljubljani in na Srednji zobotehnični šoli v Ljubljani.

Socialistični razvoj kmetijstva ne zahteva le dovolj srednjega strokovnega kadra, ampak mu odpira tudi široke možnosti udejstvovanja in razvoja. Zato moramo zagotoviti Kmetijskemu tehnikumu v Mariboru polno število novih dijakov iz najboljših vrst našega dijaštva.

Ko bo anketa zaključena, je nujno potrebno, da se z njenimi rezultati seznanijo tudi vodstva šol, da bodo vedela, kam se je kateri dijak usmeril, in da bodo tudi primerno ukrepala. Z dijaki, ki so se usmerili, je potrebno stalno delo, da bodo spoznali izbrano stroko, spoznali njene planske naloge in svoje osebne perspektive v njej. Važno je, da se naši dijaki odločijo tudi za šole zveznega značaja izven naše republike. Zato je treba temeljitih pojasnil za vse te šole, ker so naši mladini in tudi staršem še precej tuje. V ta namen naj vodstva organizirajo razredne roditeljske sestance, po potrebi tudi večkrat do izvršenega vpisa. Profesorji, ki so med učnim procesom spoznali zmogljivost posameznih dijakov in njih nagnjenja, naj starše pripravijo vsaj do tega, da ne bodo ovirali svojih otrok pri izbiri poklica.

Da bo plan vpisa v srednje strokovne šole dosežen, naj pri usmerjanju sodelujejo vsa vodstva šol, vsi prosvetni delavci in vse mladinske organizacije vse do vpisa v srednje strokovne šole. M. P.

Mladina, ki se želi vključiti v strokovne šole

Učenci, ki so dovršili osnovnošolsko obveznost ter učenci sedemletk ter nižjih razredov gimnazij, ki se žele izučiti v praktičnih poklicih, imajo možnost šolanja v nižjih strokovnih šolah. Obhajajo naslednje nižje strokovne šole:

I. metalurške industrijske šole.

V metalurških industrijskih šolah se učenci vzgajajo za metalurško in kovinarsko stroko. V obe stroki se sprejemajo učenci z dovršeno osnovno šolo, toda z najmanj 5 razredi. Pri vseh šolah je dom za učence. Absolventi postanejo kvalificirani livarji, valjarji, strojni kovači, ključavničarji, kakršni so si pač izbrali poklic. Šole te vrste so:

1. metalurška industrijska šola na Jesenicah, 2. metalurška industrijska šola v Štorkah pri Celju, 3. metalurška industrijska šola v Guštanju, 4. metalurška industrijska šola »Impol« Sl. Bistrica, 5. metalurška industrijska šola pri Cinkarni v Celju.

Vse te šole so triletnje.

II. Rudarske industrijske šole

Rudarske industrijske šole sprejemajo učence, ki so stari nad 14 let in so dovršili najmanj 4 razrede osnovne šole. Pouk traja tri leta. Učenec, ki dovrši šolo, postane kvalificiran delavec rudarske stroke. Pri vseh rudarskih šolah je dom za učence, kjer imajo popolno oskrbo. Šole so priključene rudnikom, in to:

1. Industrijska rudarska šola v Trbovljah, 2. industrijska rudarska šola v Kočevju, 3. industrijska rudarska šola v Senovem, 4. industrijska rudarska šola v Velenju, 5. industrijska rudarska šola v Mežici, 6. industrijska rudarska šola v Idriji, 7. industrijska rudarska šola v Dol. Lendavi.

Rudarske šole imajo tudi kovinarski odsek, v katerih se vzgajajo učenci v kovinarskih poklicih.

III. Industrijske kovinarske šole.

Industrijske kovinarske šole vzgajajo učence v kvalificirane kovače, ključavničarje, strojne ključavničarje, strugarje, varilce... Pogoji za sprejem v te šole je dovršeni 6. razred osnovne šole, sprejemajo se tudi učenci z višjo izobrazbo. Pouk traja tri leta, po uspešno dovršeni šoli

postanejo učenci kvalificirani ključavničarji, strugarji itd. Tudi učenci teh šol imajo popolno oskrbo v šolskih domovih. Industrijske šole so priključene tovarnam. Te vrste šol so:

1. industrijska kovinarska šola »Litostroj« Ljubljana, 2. industrijska kovinarska šola Tovarne emajlirane posode Celje, 3. industrijska kovinarska šola Tovarne verig Lesce, 4. industrijska kovinarska šola »Titan« Kamnik, 5. industrijska kovinarska šola Tovarne avtomobilov Maribor-tezno, 6. industrijska kovinarska šola pri Mariborski livarni Maribor, 7. železniška industrijska šola v Ljubljani, 9. šola pri Tovarni metalnih konstrukcij »Franc Leskošek«, Maribor.

IV. Industrijske šole za elektrotehniko, fino mehaniko in elektrogospodarstvo.

V šolah za navedene stroke se vzgajajo učenci, ki so se odločili za elektrotehnične poklice, za poklic strojnik, strugar, rezkar, ključavničar, fino mehanik, telegrafsko telefonski mehanik. Sprejemajo se učenci, ki so dovršili dva višja razreda sedemletke ali dva razreda nižje gimnazije. Šole teh vrst so triletnje:

1. elektrogospodarska šola Doblar, 2. industrijska šola za TT mehaniko Ljubljana, 3. industrijska šola za elektrotehniko in fino mehaniko Tovarne »Iskra« Kranj, 4. elektrogospodarska šola v Mariboru, 5. elektrogospodarska šola v Dravogradu.

V. Industrijska tekstilna šola pri Tekstilni tovarni v Mariboru.

Tekstilna šola traja tri leta. Absolventi postanejo kvalificirani delavci v tekstilnih poklicih (predilec, tkalec, oplemenjevalec). Sprejemajo se učenci z dovršeno osnovno šolo.

VI. Industrijska šola kemične stroke v Rušah je triletna.

VII. Industrijska steklarska šola v Rogaški Slatini je triletna.

VIII. Industrijska papirniška šola v Vevčah pri Ljubljani je triletna.

IX. Industrijska šola za pohištveno stroko v Solkanu je triletna.

X. Industrijska gumarska šola »Sava« Kranj je triletna.

Usakemu nekaj!

V 9. številu »Prosvetnega delavca« sta dva zanimiva članka: članek tov. S. Goriška »Ali naj gredo v I. razred gimnazije učenci iz IV. ali iz V. razreda?« in članek tov. Ele »Nekaj šolskih vprašanj«. Oba avtorja se dotikata v bistvu istega vprašanja, ali so namreč otroci po naravi nadarjeni ali ne.

Tov. Gorišek nekako očita sodobni pedagogiki, da ne priznava razlik glede na nadarjenost otrok, ko med drugim pravi: »Kar se tiče nadarjenosti otrok, vemo, da niso vsi enako nadarjeni — pa naj pedagogika govori o tem, kar hoče!«

Tov. Ela pa v svojem članku »Nekaj šolskih vprašanj« navaja primere za nadarjene, talentirane ljudi in potem hudomušno kadi pedagogom pod nos, češ zdaj vidite, da so nadarjeni, nenadarjeni, talentirani in netalementirani ljudje.

Obema avtorjema bi lahko na kratko odgovoril, da sodobna pedagogika ne zanika razlik med nadarjenimi, nenadarjenimi ljudmi, le nadarjenost »po naravi« pojmuje drugače kot avtorja člankov; zato pa je treba zadevo razčistiti.

V bistvu za isto gre tudi tam, ko avtorica pravi, da ne razume stavka v dr. Schmidtovi Pedagogiki, ki se glasi: »Ni po naravi sposobnih in nesposobnih, talentiranih in netalementiranih ljudi.«

Tov. Ela je napravila kar tri formalne napake: 1. ni točno citirala, kje je omenjeni stavek; 2. stavek je iztrgala iz daljšega citata, zato je njej in tistim, ki sodobne pedagogike dobro ne poznajo, nerazumljiv; 3. to niti ni dr. Schmidtov stavek, ampak je Kornilova.

Avtorici nerazumljivi stavek je torej v sklopu daljšega citata, ki ga navaja dr. Schmidt v svoji Pedagogiki, I. del, 1949, str. 10 in se ta citat glasi: »Ko se otrok rodi, ne prinese s seboj ničesar popolnoma gotovega, dokončnega, kar bi vnaprej določalo njegov nadaljnji razvoj in na podlagi česar bi se dalo vnaprej povedati, kako se bo vršil ta razvoj. Po drugi strani pa novorojenčka tudi ne smemo imeti za tako plastičen material, kot sta na primer glina ali vosek, iz katerega bi se dalo napraviti vse, kar bi kdo hotel. Obe taki stališči sta pri gledanju na otrokovo naravo skrajni in enako nepravilni...« (Podčrtal Ak.)

Citat se sicer nadaljuje, a ga bom namenoma pretrgal, ker bom s podčrtanimi stavki Kornilova že odgovoril tov. Eli na to, ko pravi v svojem članku: »Zdaj pa se vprašujem, ali je res otrok samo prazna tabla, na katero pišejo vzgojitelji, ča izoblikujejo tako, kot sami hočejo...« Iz tega je torej razvidno, da sodobna psihologija in pedagogika nista mnenja, da bi iz otroka lahko napravili, kar bi hoteli.

Nadaljujem s citatom: »Otrok se rodi z nekaterimi predpostavkami za nadaljnji razvoj. Te predpostavke so individualne anatomsko-fiziološke posebnosti organizma (tip konstitucije, tip živčnega sistema itd.), ki so naravni temelj za razvoj

dispozicij. Vse, kar se pokaže v otrokovem razvoju pozneje, se kaže v začetku le kot dispozicija, kot notranja možnost razvoja... Toda iz tega, da so dispozicije človeku prirojene in da so pogojene z anatomsko-fiziološkimi lastnostmi organizma, pa še niti najmanj ne sledi, da so tudi sposobnosti, ki nastajajo na tem temelju, prav tako prirojene. Ni po naravi sposobnih in nesposobnih, talentiranih in netalementiranih ljudi. (Podčrtal Ak.) Dispozicije ne določajo vnaprej sposobnosti, ker lahko na temelju ene in iste dispozicije dobijo svoj razvoj raznovrstne individualne sposobnosti. Potemtakem niso sposobnosti niti prirojene niti se ne dajo podedovati. Sposobnosti so produkt družbeno-zgodovinskih pogojev in tistih konkretnih življenjskih okoliščin, v katerih se vrši dejavnost človeka. Med poslednjimi so brez dvoma vodilnega pomena pogoji, v katerih se otrok vzgaja in uči. (Kornilov, Psihologija, str. 130, 131.)

To je torej tekst, ki ga citira dr. Schmidt v svoji Pedagogiki, I. del, str. 10. Če tekst pazljivo preberemo, je tisti »kočljivi« stavek že razumljiv. Da bo pa zadeva še bolj jasna, je treba pregledati tehnične izraze, kakor: sposobnost, nadarjenost, talent, talentiranost, nadarjenost, talent. Te razlaga Kornilov v svoji Psihologiji. Ker pa res ni kdo ve kaj jasen, si bomo ogledali raje Tjeplova.

Dedujejo se torej le anatomsko-fiziološke posebnosti, t. j. tip živčnega sistema, tip čutnih organov, zgradba možganov. Na tem temelju se grade razne dispozicije. Ne dedujejo pa se nobene duševne lastnosti, torej tudi ne sposobnosti ne nadarjenost ne talentiranost. Pod ugodnimi pogoji se z dispozicijami ustrežajočo dejavnostjo razvije iz nje sposobnost. »Sposobnosti se imenujejo tako individualne posebnosti, ki predstavljajo pogoje za uspešno opravljanje kakršnekoli dejavnosti ali več dejavnosti« (Tjeplov, Psihologija, str. 214). Nato navaja avtor nekatere primere za sposobnosti, n. pr.: sposobnost opazovanja, sposobnost vidnega pomnjenja, sposobnost čustvenega pomnjenja, sposobnost za čustveno fantazijo, sposobnost za močno koncentracijo pažnje. Vse te sposobnosti in še mnogo drugih potrebuje n. pr. pisatelj, pesnik. Za uspešno dejavnost na kakem področju nikoli ne zadostuje ena sama sposobnost, ampak jih je potrebno več. »Ta specifični spoj sposobnosti, ki človeku daje možnost, da uspešno vrši dejavnost, se imenuje nadarjenost za dano dejavnost. Visoka stopnja nadarjenosti se označuje z besedo talent« (Isti, istotam, str. 214).

Ni po naravi sposobnih, nesposobnih, talentiranih in netalementiranih ljudi torej pomeni: sposobnost, nadarjenost, talent se ne dedujejo, ampak se vse to šele razvije z dejavnostjo. Nikakor pa to ne pomeni še, da na svetu ni sposobnih in manj sposobnih ljudi. Sposobnih

V vseh strokovnih šolah je učenecm zagotovljena popolna brezplačna oskrba.

Prijave za vpis v šole se naslovijo na upraviteljstvo šole. Podrobnejša navodila za vpis bodo posamezne šole objavile z razpisom v časopisih, zato naj učenci pregledujejo časopise.

MLADINI, KI SE ŽELI VKLJUČITI V PRAKTIČNE POKLICE

Mladinci in mladinke, ki so izpolnili 14. leto in z uspehom dovršili vsaj 4 razrede osnovne šole, se lahko odločijo za učenje poklicev v drugih strokah, ako ne čutijo zanimanja za šolanje v prej navedenih šolah. V LR Sloveniji je mnogo delavnic, tovarn in drugih gospodarskih podjetij, ki bodo sprejemali v strokovno učenje mladino obeh spolov v starosti od 14. do 17. leta.

Stroke, za katere se mladina lahko odloči, so naslednje:

grabdena, kovinarska, usnjarska, steklarska, tekstilna, živilska, lesno predelovalna, brivsko lasuljarska itd. Mladinci in mladinke, ki se žele učiti stroke, se morajo prijaviti pri poverjeništvu za delo na okrajnem ljudskem odboru in navesti, katere stroke se žele učiti. Tam prejmejo vsa pojasnila glede vključevanja mladine v učenje v gospodarstvu. Učenje v gospodarstvu traja pri nekaterih strokah odnosno poklicih dve, v nekaterih tri leta. Tudi za učenje v gospodarstvu je po zakonu predpisano učenje, in sicer na ta način, da obiskujejo 24 ur tedensko teoretičen pouk, 24 ur tedensko se pa vadijo v praktičnem delu. Učenec sklene z delodajalcem učno pogodbo, katero registrira poverjeništvu za delo pri OLO. V dobi učenja prejema učenec plačo po predpisih.

Ob zaključku učenja opravlja učenec zaključni izpit ter postane kvalificiran delavec v svojem poklicu.

Mladinci in mladinke se bodo sprejemali v učenje v gospodarstvu v času od 1. junija do 1. septembra 1950.

ljudi za mnogostransko dejavnost res ni izredno veliko, je pa tudi malo normalnih ljudi, ki ne bi imeli vsaj nekaj sposobnosti itd.

V stavku tov. Ele: »Potemtakem imamo po naravi sposobne in nesposobne ljudi, talentirane in netalementirane« bi jaz spustil besedi »po naravi«, pa se noben sodobni pedagog ne bi mogel obregnuti vanj.

Že kar slišim tovarišico: »Nisem kriva jaz! Kriv je Kornilov, ker se tako nerodno izraža! Kriv je dr. Schmidt, ker Kornilova ni razložil! Zakaj pa ni Kornilov napisal, da ni po naravi sposobnih in nesposobnih rojenčkov?«

Je že tako. Že v začetku sem dejal, da je stavek razumljiv le glede na celotni tekst. Če bi bil Kornilov napisal, da ni po naravi sposobnih in nesposobnih rojenčkov, bi bilo pa to spet nesmiselno, ker jih res ni.

Zdaj pa se bomo dotaknili še dvojčkov, ki jih tov. omenja v svojem članku, ko pravi: »Dispozicije od rojstva sta imela enake, ker sta se razvila iz dvojredne semenške stanice.« Dvomim v to, da morata imeti dvojčka enake dispozicije. Zakaj pa nista potem vedno istospolna?

Na to, zakaj nimamo dveh Prešernov, Župancičev, Kardeljev, mislim, da ne bi bilo treba odgovarjati, pa vendar. »Ni mogoče najti dveh ljudi, popolnoma enakih po psihičnih svojstvih. Vsak človek se od drugega razlikuje po mnogih posebnostih, katerih skupnost tvori njegovo individualnost« (Tjeplov, Psihologija, 207).

Vse kaže na to, kako je pedagogika povezana tudi z drugimi pomnimi vedami: biologijo, fiziologijo, anatomijo itd. Zato pa je jasno, da je treba poznati tudi izsledke teh ved. Mislim, da bi jako ustregel našim pedagogom tisti, ki bi obdelal dednost res kritično in znanstveno, pa v razumljivi obliki. Tega, da prvi rod deduje take in take posebnosti, drugi rod pa jih ne deduje itd., se ne da razložiti z anatomsko-fiziološkimi posebnostmi.

Tako: vsakemu torej nekaj! Avtorjema člankov: Ko bi bila pošteno pregledala Schmidtovo Pedagogiko, se ne bi bilo treba Ak-jeziti in potiti, ne bi bilo njegovega članka. To bi pa bila spet škoda! Ne?

Pedagogom: Da bi bili le bolj jasni in manj zaviti! Manj citatov, pa več primerov!

Biologom: Pedagogika terja temeljito obdelavo dednosti! Ak

Obisk prosvetnih delavcev delovni zadrugi

Člani Sindikalne družnice 6-Osnovne šole I. v Mariboru so obiskali eno največjih delovnih zadrug: Vinogradništvo zadrugo v Zelenih dverih pri Ljutomeru. V prijetnem razgovoru s funkcijarji zadrug, tov. predsednikom, tajnikom, blagajnikom, predsednico AFZ in drugimi so dobili mariborski prosvetni delavci lep vpogled v delovanje delovne zadrug, glavnega činitelja pri graditvi socializma na vasi.

Posebno so se zanimali obiskovalci za politično-ideološko izgrajevanje zadrugnikov in za kulturno prosvetno delo v zadrugi in so dobili v tem pogledu prav zadovoljivo sliko.

Zal, da si obiskovalci niso mogli ogledati Zadrugnega doma igre in dela, ker je isti v preurejevanju. Izročili pa so tov. predsedniku zadrug nekaj igrar za najmlajše zadrugnike in okrog 20 knjig za zadrugno knjižnico, kot dar sindikalne družnice.

G-ž.

OBISK VRTAŠKIH PIONIRJEV PRI PIONIRJIH NA KRKI

Na podlagi lanskih izkušenj z vremenom smo letos sklenili, da gremo na Krko 27. aprila in to brez ozira na vreme. Predzren sklep, če upoštevamo učenčke najnižjih razredov, ki tudi sodelujejo pri prireditvi.

Prav v kratkem času smo naštu-diralci proslavo za 27. april, jo od-peljali oziroma oddeklamirali v ljubljanskem radiu, pa se z vsem nastopajočim ansambлом odpravili na pot. Čez 200 nas je bilo: pionirski pevski zbor pod vodstvom starega pevskega veterana tov. Minke, deklamatorji in razen nekaj bolnih iz-jem ves učiteljski zbor.

Vreme nam je neusmiljeno Ma-nohin prav napovedal. Le da njego-ve dežne kaplje v slavnostnem jutru niso tako prijazne, kot o njih stalno prepeva nežna Fulvija v našem radiu. Kar težko je bilo človeku pri-srču, ko je gledal skrbne, stroge starše, ki bi bili najraje otroke že z zbiralšča pred kolodvorom odpe-ljali domov. Ta golih kolen, ona v belih sandalah, večina brez dežnikov itd., itd. Perspektive za vreme pa nikake.

Tudi z železniškimi vozovi nismo imeli več sreče. Razen enega osebnega, z neštetimi nevarnimi vrati, sami tovarni. Pa ne mislite, da nam je to vzelo dobro voljo! Še v Stični se nismo kislno držali, ko smo vedrili pri dobrih ljudeh. Junaško smo mešali blato prav do Krke, kjer nas

Za izboljšanje uspeha učencev

v gospodarstvu

Sindikalna podružnica šol za učence v gospodarstvu je predlagala KSS v Ljubljani glede izboljšanja učnega uspeha učencev v gospodarstvu naslednje:

1. KSS naj se zanima, kako se po sindikalni liniji skrbi za študij učencev v gospodarstvu v času, ko so zaposleni v delavnicah in ne posejajo šol.

2. KSS naj pomaga upravam šol sprovesti povezavo le-teh s sindikatom podjetij na ta način, da se zadoži po en član sindikata za to povezavo. Ime odnosno tel. številko zadolženega člana naj javijo upra-vam šol.

3. KSS naj vpliva na podjetja, da vzamejo le take učence v uk, ki obvladajo čitanje in pisanje ter 4 glavne računske operacije vsaj toliko, da bodo mogli uspešno slediti v šoli pouku in po šoli zadostiti predpisom za kvalifikacijo strokov-nega delavca.

K diskusiji o šolskih vprašanjih

Kolektivna odgovornost za ocenjevanje

Diskusija o organizacijskih proble-mih naše bodoče osemletne šole je posebno vzvalovala, ko smo prišli do vprašanja prehoda z osnovne šole na gimnazijo, o. d. n. v višje raz-rede osemletke. V razred za vse one učence, ki niso za študij ali pa, ki sploh nočejo študirati in samo ča-kajo na končno šolsko obveznost, je po mnenju mnogih tovarišev va-ža rešitev za kvaliteto dela naše bodoče enote šole. Drugi so na-sprotno mnenja, da v času napred-nega poenotenja našega šolstva ne smemo k starim oblikam kapitaliz-ma, kjer je bila večitnost docela v interesus vladajočega razreda, saj so se v V. in VI. razredih največ re-grutirali bodoči »nižji sloji«, ki so bili izkoriščevalcem »najmanj ne-varni«. V kolikor gre danes za »mla-dino, ki ni za študij in gimnazijo«, v toliko bodo morali bodoči revidirani učni načrti dokazati, če so trditve prepričljive tudi ob boljših pogojih pouka.

Problem prehoda z osnovne na srednjo šolo se končno zožuje na eni strani na objektivno ocenjevanje v vseh razredih osnovne šole, na dru-gi pa bo treba v srednji šoli poskr-beti vsaj v I. razredu za metodično urejen pouk, ki bo brez vsakega dociranja in pretiranega sistemati-ziranja polagana pravil dijake na stopnjevanje zahteve srednje šole.

Za osnovne šole se pojavlja (na-mesto izpitov ob koncu 4. razreda) nov način objektivne presoje pre-hoda, o. d. n. zrelosti za srednjo šolo. Ponekod to že preizkusili kolektivno odgovornost, ki veže ne samo raz-rednike 4. razredov, marveč kliče k sodelovanju ves učiteljski kolektiv. V upraviteljem na čelu. Vsi naj ob poedinih urah skupnih hospitacij ugotavljajo sposobnost učencev pri jezikovnem pouku, računstvu itd. »Več glav — več misli.« To načelo bi naj v spornih primerih odločevalo morda celo v obliki komisije, ki naj brez vsakega birokratizma stro-go ugotovi oceno dotičnih učencev.

Tudi v vseh ostalih razredih stopa ocenjevanje v območje kolekti-va. To bodo zlasti pozdravili raz-redniki, ki včasih upravičeno, včasih pa tudi neopravičeno v začetku šol-skega leta zelo kritično ocenjujejo poedince, češ »kako si pa ti prišel v višji razred?!« Zdaj bodo lahko ob koncu šolskega leta soodločali pri ocenjevanju in s tem prevzemali tu-di odgovornost za prehod učencev na višjo stopnjo. Razredniki osnov-nošolskih razredov bodo zadovoljni.

Če učenec te predizobrazbe nima, so dolžni sindikati poskrbeti za po-moč pri učenju.

4. KSS naj se temeljito zanima za to, kako skrbje sindikati za dvig moralne plati učencev v gospodar-stvu, kaj so ukrenili proti pijanče-vanju in ponočevanju, kako so propa-girali štednjo in drugo.

Uprave šol za učence v gospo-darstvu so že večkrat apelirale na sindikate v zadevi zgornjih pro-blemov, pa so le v malo primerih našle razumevanje. Smo že v petem pojovnem letu in še vedno bijemo boj za kvaliteto kadrov — osamlje-ni, brez pomoči sindikatov; dostikrat podjetja še ovirajo delo šol, sindi-kati pa brezbrizno stojijo ob strani.

Naši učenci najdejo le v izjemnih primerih (podjetjih) pravilno vzgojo in izobrazbo kot dopolnilo šolske dejavnosti.

ko bodo mogli za prehod v srednjo šolo temeljito »presejati« razred ob pomoči tovarišev na šoli. Dvomim, da bo kdo smatral tak ukrep kot »nezaupnico« razredniku, ki je do-slej bil še avtonomna osebnost ocenjevanja. Mogoče bo v začetku nekaj nerazumljivega ali celo zlo-hotnega »obračunavanja« poedincev med seboj.

Zato moramo pred uvedbo ta-kega načina ocenjevanja premisliti troje: 1. Kolektiv na šoli mora biti zares tovariška, pedagoško dobro razvita celota. Medsebojni nespo-ra-zumi ali celo sovraštvo ne morejo vplivati na sproščeno delo, ki naj bo osnovano na principu popolnega medsebojnega zaupanja in pedago-ške zavesti. 2. Kolektiv mora dobro poznati stopnje ocenjevanja. Kriterij za celotno lestvico (od odličnega do slabega) mora biti enoten (gl. Gon-čarov - Jesipov »Pedagogika« stran 255). 3. Obseg in vsebina znanja v poedinih razredih mora biti v skla-du z učnim načrtom, kar je posebno važno za šole z več vzorednicami. Nepravilno je, če delo vzporednic ni koordinirano. Najbolj so razredniki vzporednic poklicani, da medseboj-no ugotavljajo napredek in uspeh svojih učencev. Isto velja seveda tu-di za ostale razrednike.

Ob vseh navedenih pogojih, pred-vsem pa ob čuti odgovornosti, bo uspeh takega ocenjevanja nedvomno mnogo prispeval k napredku naše šole. Vsi bomo pa najbolj zadovoljni, če bomo našli končno vendar manj sporen način prehoda na višjo šolsko stopnjo (zlasti srednjo šolo), ki bo potem tudi s svoje strani morala poskrbeti za boljše načine učenja.

—c.

IOLO - Slovenj Gradec je izrekel priznanje prosvetnim delavcem v okraju

Izvršni odbor OLO Slovenj Gra-dec je na predvečer 1. maja izrekel zaslužnim prosvetnim delavcem v okraju priznanje za požrtvovalno delo.

Vse zbrane prosvetne delavce je pozdravil predsednik IOLO tov. Grden Lovro, ki je poudaril važnost prosvetnega delavca in njegovo ve-liko nalogo, ki jo izvršuje ne samo med najmlajšimi in zanje, temveč za ves razred delovnega ljudstva. Poverjenik za prosveto tov. Simon-čič Vojko je poudaril važnost da-našnjega dne, ko tudi prosvetni de-lavec praznuje veliki praznik gra-diteljev socializma v naši ustvar-jalni domovini — Titovi Jugosla-viji. Prosvetni delavec se je z de-lovnimi uspehi pripravil na praz-nik dela 1. maj.

Sledila je razdelitev nagrad in pohval. V imenu navzočih se je zahvalil za priznanje tov. Doberšek Karl, najstarejši učitelj, ki je še vedno aktiven. Kot drugi je spre-govoril tov. Hriber Ivan, upravitelj sedemletke v Crni. »Ni to priznanje samo tistim, ki so danes tu navzo-či, temveč vsem prosvetnim delav-cem v okraju, ki se zavedajo veli-kih nalog in jih izpolnjujejo.«

Po svečanem delu je sledil pri-srčen pogovor prosvetnih delavcev s predstavniki množičnih organizacij in JA.

★

KAKO JE Z NABAVO RADIJSKIH APARATOV?

Republiški odbor Sindikata pro-svetnih delavcev za Slovenijo pre-jema stalno prošnje za nakazila za radioaparate. Vsem interesentom spo-ročamo, da RO SPD ne izdaja nobe-nih nakazil za radioaparate.

Razdeljevanje radioaparatorov vr-šijo okrajni, oziroma krajevni sin-dikalni sveti. Pri vsakem kontingen-tu, ki ga sveti dobé, so upoštevani procentualno tudi prosvetni delavci. Zato naj se Okrajni odbori SPD povežejo s sindikalnimi sveti, ki morajo upoštevati pri dodelitvah nakazil tudi prosvetne delavce.

K. V.

Letni odmor prosvetnih delavcev

V kratkem bomo zaključili redno šolsko delo in skoraj pride čas, ko bodo prosvetni delavci odhajali na svoj redni letni odmor.

Naša ljudska oblast je zagotovila s svojo zakonodajo vsakemu državljanu pravico do dela in slehernemu delovnemu človeku tudi pravico do oddiha. Trajanje letnega odmora je odvisno od mnogih činiteljev (službena doba, marljivost in uspešnost pri delu, zdravstveno stanje, itd.). Vsak delavec in uslužbenec ima v skladu z obstoječimi zakoni pravico do najmanj 15 in največ 30 dni v letu do plačanega rednega dopusta.

Naša ljudska oblast je pravilno ocenila delo prosvetnih delavcev kot težko, ki zahteva mnogo duševnega napora, in je zato tudi odredila, da se vsem prosvetnim delavcem prizna 30 dnevni letni odmor. Da bi ta odmor res lahko izkoristili vsi prosvetni delavci, so prejeli OLO nalog, naj vsakomur izdajo odločbo o enomesečnem do-

pustu, da ne bi v tem času kdorkoli sili prosvetnih delavcev na kakršnokoli delo.

Tako bodo imeli vsi prosvetni delavci vsaj 30 dni odmora, ostali čas pa bodo pri delu v raznih težjih, kolonijah, knjižnicah, kabinetih, itd. Na šolah z večjimi kolektivi si bodo prosvetni delavci tudi počitniško delo uredili tako, da bodo prvenstveno upoštevali naporno delo mater z otroki med šolskim letom kakor tudi večjo izčrpanost zdravstveno šibkejših tovarišev. Teh zato ne bodo v počitniških mesecih obremenjevali z delom in jim tako nudili možnost počitka in oddiha tudi v času izven pripadajočega letnega odmora.

Vsekakor pa naj velja načelo: Prosvetni delavci naj po dobro opravljenem delu, ki jim je odredeno, v počitniških mesecih uživajo prepotreben mir, da se bodo spočit veselo in uspešno lotili dela v novem šolskem letu.

B. V.

Navodila za letovanje leta 1950

Do 20. maja t. l. ste prejeli napotila za letovišča.

Napotila so trojna:

1. Od Republiškega odbora SPD so tiskana v cirilici. Na njih je navedena cena, kraj in čas bivanja v letovišču. Denar zanje nakažite takoj RO SPD po priloženi položnici. Na hrbtni strani položnice označite točen naslov koristnika, kraj letovišča in številko napotila.

2. Napotila Glavnega odbora ZSS so za stalne počitniške domove CO ZSJ in GO ZSS. Dnevna cena teh domovih je 70 din, za 15 dnevno bivanje torej 1050 din, ki jo vplača vsak koristnik na blagajni počitniškega doma ob nastopu letovanja.

3. Napotila od Glavnega odbora ZSS z rdečim tiskom so brezplačna. Pri razdeljevanju teh napotil pazite, da jih bodo prejeli res najboljši in najzaslužnejši člani sindikata.

V primeri z lanskim letom smo letos mnogim Okrajnim odborom SPD stoodstotno zvišali število napotil.

Pri dodeljevanju smo upoštevali naslednje:

1. število članstva,
2. število težjih mest,
3. težjo in važnejšo službo,
4. šolske delavce, ki imajo na razpolago za letovanje le julij in avgust.

Vsa napotila, ki jih ne morete izrabiti, vrnite takoj Republiškem odboru SPD, da jih lahko še pravčasno odda drugim podružnicam.

Z napotili smo Vam poslali tudi položnice. Prosim, da nam takoj nakažete denar. RO SPD bo izterjal denar od Okrajnih odborov SPD, ti pa naj zadolže posamezne podružnice.

Ponovno Vas opozarjamo, da zaradi malega števila mest ne sme ostati nobeno napotilo neizkoriščeno. V primeru, da kak član iz objektivnih razlogov ne bi mogel v letovišče (bolezen, smrt, službeni zadržek), napravite komisijski zapisnik in ga pošljite RO-ju. Njegovo mesto pa poskušajte takoj zasesti z drugim članom.

Vsaka podružnica naj Okrajnemu odboru SPD pošlje tudi potrdilo o prejemu napotil in poimenski seznam članov, ki bodo šli na letovanje. Okrajni odbori SPD pa napravijo zbirni seznam, ki ga pošljejo Republiškem odboru SPD za Slovenijo.

Na napotila CU SPD, CO ZSJ in GO ZSS morejo letovati samo člani prosvetnega sindikata. Za vsako osebo je potrebno eno napotilo.

V zdravilišča ne jemljite otrok s seboj. V Čateških toplicah imamo rezervirano eno sobo s štirimi posteljami. V Varaždinskih toplicah je letovišče v šoli.

Člani, ki bodo letovali na Bledu, naj se ob prihodu zglase na sedemletni šoli pri tov. upravitelju, ki jim bo pokazal vilo, v kateri bodo stanovali. Hranili pa se bodo v hotelu »Jelovica«.

V letovišče Zapuže se peljete do postaje Lesce-Bled. Od tu je na poti proti Begunjam vila, katere lastnica je tov. Eržen Ela iz Zapuž. Pri postaji so vedno na razpolago vozniki, ki vozijo na Bled, pa tudi v Zapuže proti primerni odškodnini. Informacije boste dobili na postaji pri postajenačelniku.

Na Jezerskem je 6 sob s trinajstimi posteljami, deset postelj bo pa nameščenih v dveh učilnicah. Tja pošljite predvsem mlajše tovariše in tovarišice, ki so turisti, ker bodo imeli dovolj prilike za gojitve tega športa (Kamniške planine, Češka koča, Vrba itd.) Peljati se je treba do Kranja, od tod vozi avtobus na Jezersko.

V Tolminu je letovišče v dveh stavbah, v katerih je internat učiteljskihnikov. Zadnja železniška postaja je Sv. Lucija-Tolmin, nato pa z avtobusom do Tolmina. V sobah bo 6 do 8 postelj. Stavbi sta na Titovem trgu, vis-a-vis hotela Krn. Miru bo dovolj, da se bodo naši člani lahko pošteno odpočili.

LETOVANJE S POSREDOVANJEM »PUTNIKA«

Za letošnje glavno turistično sezono, t. j. v času od 15. junija do 30. septembra, je pri »Putniku« za člane sindikatov na razpolago okoli 1000 mest, kar pomeni, da more iz-

OBJAVE UPRAVE »PROSVETNEGA DELAVCA«

1. Pri naročilih prosimo za točne naslove. Zlasti ne pozabite napisati kraj pošte svojega okoliša.

2. Naročnino plačujte na naš tekoči račun št. 604-90603-15. Če nimate naše položnice, lahko kupite na pošti blanko položnico, ki jo izpolnite z našim številom in naslovom.

3. Pri denarnih pošiljkah vedno označite, za koliko izvodov in za katero dobo velja poslani znesek. Novi naročniki naj se označijo kot novi.

4. Pri skupnih nakazilih zabeležite na hrbtni imena plačnikov, zlasti

koristiti svoj oddih v državnih hotelih, zdraviliščih in privatnih sobah na morju in v Sloveniji okoli 7000 članov sindikata, ki bodo letovali po 14 dni.

Na konferenci, ki jo je sklicala Uprava za oddih pri Zvezi sindikatov Slovenije, so bila ta mesta razdeljena na posamezne Republiške odbore. Pri tem je bila upoštevana prioriteta nekaterih sindikatov in tako je dobil RO SPD 10 % vseh razpoložljivih mest, t. j. 100 mest po 14 dni. Vseh grup bo sedem, tako bo moglo letovati po Putniku 700 prosvetnih delavcev.

Republiški odbor SPD je razdelil ta mesta na posamezne Okrajne odbore SPD. Čim prejmejo te dopis in s tem kontingent mest, naj odredijo takoj tovariše, ki bodo šli v gornjih razdeljenih na dopust odnosno na oddih v letovišča. Spisek oddajo v najbližji poslovalnici Putnika, kjer bodo prejeli tudi vsa podrobna navodila. Ni pa nujno, da javijo imena za vse mesece naprej, temveč vsaj za junij in prvo polovico julija.

Opozarjamo, da mora vsakdo, ki je določen za oddih in želi dvigniti napotilo za hotel pri Putniku, to storiti in plačati odgovarjajočo vsoto najkasneje 14 dni pred odhodom na oddih.

Za letovanje v II. polovici meseca je treba dvigniti napotilo pri Putniku do 4. v istem mesecu, za I. polovico v mesecu pa do 17. v prejšnjem mesecu. Ker bo Putnik imel spisek, se bo tisti, ki je v spisku,

Odgovor učitelju — tečajniku

V 8. številki »Prosvetnega delavca« je članek z naslovom »Se o izpitih, toda z druge strani«, v katerem je učitelj-tečajnik kritiziral odnose med profesorji in kandidati na predhodnih diplomskih izpitih. Profesorji, ki smo ponovno imeli opravka pri teh izpitih in pripravljajih tečajih, smo sprejeli ta članek z velikim začudenjem, da ne rečem z nejevoljo. Članek je namreč močno oseben. Morda je kandidat imel res kako slabo izkušnjo, toda njegovi prvi vtisi pri izpitih so bili gotovo zelo subjektivni.

V teku treh let sem ponovno sodeloval pri teh izpitih in ob takih prilikah izvedela od tovarišev učiteljev tečajnikov, kakšen je njih položaj v šoli, med tovariši, v razredu, pri političnem delu, v fizikulturi, kakšen v mestu, v okolici mesta, na vasi, na višje organiziranih šolah, na enorazrednicah, na Primorskem itd. Govorili smo o hrani, stanovanju, razsvetljavi, o splošni preskrbi, o knjigah itd. Pri ocenjevalnih konferencah smo se o teh razmerah pogovarjali, se pri ocenjevanju ozirali kolikor se je dalo na razne težkoče, odklanjali vsako pretirano obremenitev tečajnikov. Ministrstvo za prosveto je poleg drugih podatkov imelo na razpolago prav ta naša opa-

Morda je kandidat imel res kako

je to nujno, če prejemo list na svoje ime.

5. Pošiljke po pomoti vračajte zaradi popravil seznama naročnikov.

6. Obveščajte nas o eventualnih spremembah imen sedežev šol in pošt.

7. Uprava prosi ono podružnico SPD iz Maribora, ki nam je nakazala 27. t. l. 2080 din, da nam sporoči svoj naslov zaradi knjiženja zneska.

8. Naročnike opozarjamo, da bomo po 12. št. ustavili pošiljanje lista vsem, ki do konca junija t. l. ne bodo vsaj delno poravnali naročnine za leto 1950.

samo javil pri Putniku in, ko se bo legitimiral, bo brez nadaljnjega dvignil napotila.

V kolikor se član, ki je bil določen za oddih ne javi pravočasno pri Putniku, bodisi pisмено ali osebno, njegovo mesto zapade in ga ne bo mogel nadoknaditi kasneje. Vsak okrajni odbor SPD mora v vsaki časovni enoti po 14 dni izkoristiti vsa mesta. Neizkoriščena mesta so na razpolago drugi podružnici. V naslednji časovni enoti ima seveda na razpolago zopet celotno število mest.

Poleg RO SPD so dobili določeno število mest še ostali RO-ji, ki jih je 19. Ako člani ostalih sindikatov ne bodo dvignili napotil do določenega roka, jim za tisto časovno enoto ta mesta zapadejo. (N. pr.: Kovinarji v Mariboru imajo na razpolago 40 mest za drugo polovico junija. 4. junija so dvignili samo 30 mest. Ostalih 10 mest je 5. junija na razpolago prosvetnim delavcem.)

Kot že omenjeno so skrajni termini 4. in 17. v mesecu. Vsa zapadla mesta po tem datumu pripadajo prosvetnim delavcem. Zato je potrebno, da gre referent za oddih pri OO SPD vsakega 5. in 18. v mesecu v poslovalnico Putnika oziroma da se z njim telefonično poveže, da bo zvedel, koliko mest je ostalo neizkoriščenih. V tem primeru mora imeti vedno na razpolago neko število reflektantov za oddih, da bo lahko ta mesta izpolnil v 2 do 3 dneh.

žanja, ki jih je tudi upoštevalo, o čemur pričajo razna navodila. Po vsem tem je jasno, da profesorji nismo sprejeli svoje dolžnosti samo uradno (izprašaj, oceni in pojdi) temveč smo se pozanimali za svoje mlajše tovariše ne samo kot učitelji za učitelje, temveč kot človek za človeka.

Pisec članka je sicer skušal omiliti svojo kritiko ko pravi, da se zaveda, da niso vsi profesorji taki. Toda, če nekdo trdi »ne vsi« in o tem napiše članek, se to razume »ne vsi, toda mnogi«. To je očitek, ki ga ne smemo niti ne moremo dopustiti. Če se je komu zgodila krivica ali je kdo koga osebno žalil, ima vsak dovolj prilike, da to javi na merodajni forum, ki bo poklical tistega, ki je povzročil krivico, na odgovor. In še v tem primeru bi bilo treba upoštevati, da smo včasih izpraševali po štiri do pet ur zaporedoma, kar bi eksaminatorja izčrpalo tudi, če bi vsi kandidati bili res dobro pripravljeni. Na žalost pa smo morali pogosto poslušati odgovore, ki so kazali na popolno neznanje kandidata. Vprašanja so tako splošna, da moremo neznanje spoznati ne samo iz treh vprašanj, kakor trdi pisec, temveč že po odgovoru na eno. Naj še omenim, da je pri konkretnem izpitu vsak kandidat imel priliko pokazati svoje znanje na šestih vprašanjih in da je pri pisemni nalogi mogel od devetih vprašanj izbrati tri, ki jih je najbolje znal. Na ustni izpit je kandidat prišel šele, če je v nalogi pokazal, da njegovo znanje ni dovolj trdno za oceno prav dobro po merilu za te izpite.

Ob priliki nekega obiska na podružniški sedemletki sem spoznala učiteljico-tečajnico, ki je znala težko snov iz fizike otrokom podati tako preprosto, jasno in temeljito, da sem se kar začudila. Toda naletela sem tudi na obratne primere. Posameznih primerov smo lahko veseli ali jih skušamo odpraviti, ne smemo jih pa generalizirati.

K. L.

Le preberite...

Po izidu resolucije III. plenarne seje CK KPJ mnogo razpravljamo o reviziji našega šolstva, pričakujemo pa tudi izboljšanje preskrbe in prehrane. Brali smo, kako uspešno so po nekaterih okrajih rešili to vprašanje, čeprav so šole v velikih razdaljah od centra. Zal pa je ponekod — celo v centrih — naval na redke nakaznice povzročil razprtje in neprijetne situacije, ki zastrupljajo šolsko vzdušje. Samo nekaj primerov:

Podružnica dobi 1 nakaznico za moško obleko, 4 nakaznice za nogavice in 2 nakaznici za žensko blago. Naval v 60članski podružnici je velikanjski, saj so »vsi potrebni«. Izbrati je treba 7 srečnežev. Manjši »štab« odloči, seveda ob negodovanju velike večine. »Potrpimo, saj bo spet kaj prišlo!« S tem skuša prezidij potolažiti »žalujejo ostale«, ki seveda na tihem zavidajo sedmorici srečnežev... Tolažilo za enkrat, morda dvakrat drži, kaj bo pa potem?! Ze zadnjič je odklonjeni tovariš v obupu izjavil: »Bršite me iz sindikata!« Sele čez nekaj dni se je potolažil in preklical prenatragli sklep. Zdal milostno čaka na prihodnjo pošiljko nakaznic.

Tudi pri značnicah je slično! Podružnica šteje najmanj 50 kolesarjev, za katere so došle 4 nakaznice za značnice. Spet se razvije borba. Reflektantov je mnogo, da v kratkem času, ko je treba značnice dvigniti, ni mogoče podrobno presoditi, kdo je najbolj potreben. Večina zahteva žrebanje, češ to bo »najbolj pravično«. In res! Štirje srečni dobiki so izžrebani. Smeje dvignejo vsi štirje nakaznice, ostali pa razočarani zapuste sindikalni sestanek, ki je sličil loteriji ali tomboli...

Tovarišja, ali je to res potrebno? Ali naj sindikat res postane oskrbovalnica z žrebanjem dobikov? Mišlim, da bi morali vsi posnemati okraje, ki so si že davno sestavili kartoteko članstva, vsebujočo vse potrebne podatke: stanovanje, oprema, kuhinjske potrebščine, število članov družine, skupna plača, obleka, kolo (stanje), kurivo, itd. Člani pod častno sindikalno besedo podajo v začetku leta podatke, ki jih referent za preskrbo lahko vsak čas preveri in na podlagi podatkov sestavi listo potreb v svoji podružnici, pa tudi vrstni red pri nakaznicah in drugih nabavkah. Skratka: Podružnica ima že vnaprej jasno sliko o svojih članih, da pač ni treba povzročati razburjanja v »odločilnih trenutkih«. Take pojave bomo pač zlahka preprečili, samo več uvidenosti in sindikalne zavesti je treba! -c.

Odgovarjamo na notico z dne 1. maja t. l. v »Prosvetnem delavcu«:

Krivično je, da dopisnik vrača vso krivdo za obstoječe stanje na upravo menze, ki je vezana na garantirano preskrbo, pa si mora z mnogo truda priskrbeti na trgu ali kjerkoli živila v prosti prodaji, tako da pogosto stroški presegajo dohodek. Vemo, da je hrana včasih nezadostna tako po kvaliteti kot po kvantiteti. Vsakdo pa se mora zavedati težkoč, ki so trenutno neizbežne.

Pred meseci je menza dobivala še razliko v živilih od nižjih na višje živilske nakaznice, kar je sedaj odpadlo. Tudi so bili spomladanski meseci glede preskrbe vedno najtežji in le s težavo kriti. Poleg tega čutijo menze trenutni zastoj v preskrbi: maščob in mesa še teže ko zasebna gospodinjstva. Vse to bi bilo treba pri kritiki upoštevati.

Uprava študentske menze v Zvezdi.

Leskovka in funkcije

Učitelja Leskovko je pokojna SLS potisnila tja gor v Goričko samoto in ker je tam našel brhko mlado učiteljico Sidiko, si je dovolil ustvariti domek. Sidika mu je vsako drugo leto poklonila zdravega fantiča, včasih pa dekletce. Umreti ni hotel nobeden od njih, narobe, čim manj je bilo v hiši kruha, tem bolj zdravih zob je bila družinca.

Ni še zadnji, osmi, zlezal v hlačke, ko je Leskovko sredi kričnega, kruh goltajočega naraščanja našla nova Jugoslavija. Pa se je zatopil Leskovka v globoko premišljevanje in dognal, da je prišel čas, ko bo lahko vsakemu od svojih bistrih fantičev in dekletcev uredil življenje. Tudi Sidika je pribila svoje:

Za celega človeka sem delala, šola, kuharica, potrgane hlačke in nogavičke, likalnik in metla in to vse za devet sto sedemindvajset dinarjev. Niti pomisliti nisi smel, kako boš spravil drobiž h kruhu. Danes so jim na vse strani odprta pota. Naj živi novi čas!

Leskovka je pravkar zaprl vrata razreda in se s šopom zvezkov podal v stanovanje, da bi se lotil popravljanja slovenskih nalog, ko ga je na pragu prestregel pismonoša in mu izročil šop časopisov in pisem.

No dobro, bom pa pozneje pregledal naloge. Poglejmo, kaj hočejo. Preletel je naslove. Vaskemu odboru OF, Gasilski četi v Gorički samoti, Komisiji za ugotovitev hektarskega donosa, Sindikalni podružnici... Davčni komisiji... Krajevni odboru AFZ...

Zadnje je za Sidiko, je ugotovil, nato pa se je lotil vsebine pisem.

Tri ali štiri vabila na sestanek, ki bo v nedeljo, dne tega in tega. Sindikalni sestanek bo v petek. — Kot stvar praktik, boš, tovariš Leskovka, pripravil do petka referat o pouku prirodoznanosti. Frontni sestanek bo ob osmih, prav tako sestanek komisije za ugotovitev hektarskih donosov, prvi v Kmo dvorani, drugi v fizikulturnem domu. AFZ ima sestanek v domu. Finančni odsek ga prosi, naj za 11. uro skliče sestanek davčne komisije, ker pridejo okrajni aktivisti na teren. Še dve pismi sta tu. V prvem ga okrajni LO vabi na sestanek članov ljudske inspekcije, v drugem pa ga Lovska družina v Puklovcih vabi na otvoritev turističnega doma in ga obenem naproša, da bi ob tej priliki povedal eno ali dve besedi...

Upamo, da se boš, tovariš Leskovka, kot dolgoletni član naše lovske družine otvoritve sigurno udeležil. ... Hudičevo zapeljiva stvar! Toda

jaz vendar ne morem tja. Imam štiri sestanke. Tri na okraju, enega doma. Kaaam naj grem v nedeljo, da ne bo na nobeni strani zamere in da bo tudi zame koristno? Na frontnega, finančnega, komisijskega, ali pa naj izvršim že popreje določeno nalogo pri akciji za zatiranje koloradskega hrošča... Zena gre vsekakor na afezejevskega. Kosila torej v nedeljo ne bo... Če ne grem nad koloradarja; bodo brili na komiteju tovariša poverjenika za prosveto, češ, učitelja ni bilo pri akciji Minko pošljem tja, da me bo za-

Odločil se je končno za okrajno mesto, ter skombiniral, da bo šel ob osmih na frontni sestanek, verjetno bo okoli desete ujel še enega v fizikulturnem domu, ob enih pa še onega ljudske inspekcije. Sestanek v domači vasi bo obesil predsedniku KLO, Lovski družini pa se opravičil... Pravzaprav bi moral, ves teden je mislil nato, k zobozdravniku, že dva tedna ima v zobu provizorično plombo. Doktor bo terentilil: Pa si pošlčite drugega zobozdravnika, če ne znate priti tretji dan kakor vam naročim. No, nič zato, dobro je, da imamo dve ušesi. Pri enem noter, pri drugem ven...

V nedeljo ob osmih je še sedel v kinodvorani. Dvorana skoro zasedena, pri mizi še nikogar. Nestrupen je postajal. Če bi sestanek točno začeli, bi morda še ujel katerega. Ura gre že na deseto! Nič. Bom pa

skočil v fizikulturni dom, da vsaj tam še kaj ujamem. V isti sapi je pridrljal pred dom. Pravkar je zadnji sestanek odhajal. Povedal je, da so šli funkcionarji na frontni sestanek. Hudirjeva smola. Če bi prišel prej sem, bi ujel ves sestanek. Potem bi pa lahko šel še na frontnega! Hitel je nazaj. Ze pred vrati je uganil, da bo zopet prepozno. Leskovka je bil točen človek. Nerodno mu je bilo vstopiti sredi sestanka, ko se vse okoli navzočih obesimo nate. Nekaj časa okleva pred vrati, nato pa zbere ves svoj pogum in krepko pritisne na kljuko. Predavatelj prekine za trenutek svoj govor:

»Tovariši! Po tem, kako prihajate na sestanek, sodimo o vašem zanimanju za stvar in o vaši predanosti...«

Glavo je nekoliko stisnil med ramena in omotičen poiskal v kotu slučajno prazen stol. Ob tritretar na eno je še spet dirjal po ulici v Malo dvorano, da spet ne bi dobil popra. Srečno je ujel še sestanek ljudske inspekcije in odnesel tudi od tu kup navodil za delo na terenu.

Ob štirih je odhajal njegov vlak. Dvanajst kilometrov dolgo pot do Goričke samote je prehodil do osme zvečer in pravkar poklical Branka, naj mu prinese copate, ko je potrkal na vrata občinski kurir: »Tovariš učitelj, prosim, brž pridite v pisarno KLO, kjer je sestanek funkcionarjev krajevnih množičnih orga-

nizacij. Vsi so že zbrani, le vas še čakajo.«

Tovariši in tovarišice! Otvorjam današnji sestanek, pozdravljam vse navzoče in se vam zahvalim za udeležbo. Predlagam naslednji dnevni red... Za zapisnikarja predlagam tovariša Leskovko... Leskovka je hotel nekaj ugovarjati, da je danes zbit, da ima že tri sestanke za sabo in štirindvajset kilometrov pešhoje, a so mu že potisnili v roke pero in ga zmrlili k mizi...

Na dnevnem redu je bila izvolitev krajevnih komisij za ugotovitev orne površine, iskanje utajenih površin, ogrožene zemlje in slično.

Kot zkozi vodeno steno so udarjali na zapisnikarjeva ušesa posamezni glasovi. Spomnil se je, da je danes zajtrkoval ob štirih zjutraj in da ves dan ni imel časa pomisliti na jed. Ni se mogel spomniti, ali je ženo našel doma. Tednika še ni napisal. Slovenskih nalog ni popravil, ko mine ta noč, bo moral stopiti v razred... Kot iz daljave je ujel glas: Za vodjo komisije predlagam tovariša Leskovko, ki je edini dobro pismen človek na vasi in bo to reč znal najbolje izvesti... Skušal je ugovarjati: ves dan v šoli, naloge, učila, priprave, kup funkcij... Resignirano je zapisal v seznam članov svoje ime, odložil pero, voščil navzočim lahko noč, odtaval v stanovanje, legel in kakor ubit zaspal... Ela